

Національний університет
водного господарства
та природокористування

Міністерство освіти і науки України
Національний університет
водного господарства та природокористування
Навчально-науковий інститут права
Кафедра суспільних дисциплін

„ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної,
методичної та виховної роботи

_____ О.А. Лагоднюк
„_____” _____ 2016 р.

07-03-16

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ІСТОРІЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ

для студентів
спеціальності 011 Науки про освіту

Рівне – 2016

Історія вищої освіти. Робоча програма навчальної дисципліни для студентів спеціальності 011 Науки про освіту. – Рівне: НУВГП, 2016. – 11 с.

Розробник: Сокаль В.А., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри суспільних дисциплін

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри суспільних дисциплін
Протокол № ___ від «___» вересня 2016 р.

Зав. кафедри суспільних дисциплін

«___» вересня 2016 року

Ю.П. Олексін

Схвалено методичною радою спеціальності 011 Науки про освіту

Протокол № _____ від «___» _____ 20___ р.

Голова методичної ради

Ю.П. Олексін

“___” _____ 20___ року

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів, відповідних ECTS – 4	011 Науки про освіту	Нормативна	
Модулів – 2		Рік підготовки	
Змістових модулів – 2		5-й	6-й
Загальна кількість годин – 120		Семестр	
		10-й	11-й
		Лекції	
		22 год.	2 год.
		Семінарські	
		18 год.	8 год.
		Лабораторні	
	год.	-	
Самостійна робота			
80 год.	110 год.		
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних 4 СРС – 2	Рівень вищої освіти: магістр	Вид контролю – залік	

Примітка. Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:
для денної форми навчання - 30 % до 60 %;
для заочної форми навчання - 7 % до 93 %;

2. Програма навчальної дисципліни

Вивчення дисципліни «Історія вищої освіти» передбачає підготовку національної еліти, яка здатна оволодіти освітньо-світоглядною парадигмою гуманітаризації, гуманізації і демократизації вищої освіти, забезпечує різнобічний розвиток особистості викладача і студента ВНЗ.

Для успішного здійснення професійної педагогічної діяльності необхідними є знання з дидактики, методики викладання у вищій школі, володіння спеціально-предметною та психолого-педагогічною компетенцією.

Метою вивчення навчальної дисципліни є пізнання закономірностей виникнення вищої освіти; формування умінь та практичних навичок визначати етапи виникнення основних категорій педагогіки вищої школи у різні вікові періоди у різних народів;

Навчальна програма дисципліни «Історія вищої освіти» розрахована на студентів, які навчаються за освітньо-кваліфікаційними програмами підготовки магістрів, а також для слухачів факультетів підвищення кваліфікації Інститутів післядипломної освіти.

Основними завданнями навчальної дисципліни є:

- визначення передумов виникнення вищої освіти у світових цивілізаціях;
- обґрунтування методологічних і теоретичних засад педагогічного процесу у вищій школі на сучасному етапі розвитку науки і людства;
- вивчення сутності, особливостей і закономірностей педагогічного процесу та таких його складових, як складових навчання, виховання в процесі навчання відповідно до вимог Болонського процесу;
- виявлення та обґрунтування умов успішної реалізації вимог принципів навчання й виховання студентської молоді для діяльності в різних сферах вищої освіти;
- виявлення закономірностей розвитку систем вищої освіти;
- порівняльний аналіз вищої освіти провідних країн світу;
- прогнозування розвитку педагогічного процесу залежно від перспектив науки і потреб суспільства; розроблення нових підходів, принципів, форм і методів професійної, морально-психічної й психологічної підготовки студентів (слухачів) та різних соціальних груп до діяльності в умовах конкуренції;
- пошук шляхів, прийомів, способів і засобів активізації пізнавальної діяльності студентів (слухачів), скорочення часу на їхнє ефективне та якісне професійне навчання;
- виявлення закономірностей педагогічного впливу на студентів (слухачів) з метою формування в них наукового світогляду, національної свідомості, гідності й гордості, національних почуттів і патріотизму, професійної відповідальності;

- впровадження у систему вищої освіти нових педагогічних технологій освіти, навчання, професійної підготовки, виховання та ін.;
- перебудова навчально-виховного процесу у вищій школі відповідно до вимог Болонського процесу.

Згідно з вимогами державних стандартів щодо вищої освіти, студент, вивчаючи дисципліну «Історію вищої освіти», повинен **знати:**

- основний зміст історії вищої освіти;
 - сутність і закономірності розвитку педагогічних ідей у різні історичні епохи;
 - становлення педагогіки як науки у зарубіжній педагогіці;
 - видатних зарубіжних та українських педагогів;
 - історію розвитку та становлення української педагогіки;
 - розвиток українських шкіл та видатних педагогів України;
 - теорію та методикку національного виховання та навчання;
 - історію становлення вищої школи України.
- основний зміст державного стандарту вищої освіти та напрями реформування системи освіти в Україні відповідно до вимог сучасного суспільства;

уміти:

- володіти основними категоріями педагогіки вищої школи та застосовувати їх при виконанні теоретичних і практичних завдань;
- ставити мету, планувати, організовувати, стимулювати, контролювати, аналізувати результати навчально-пізнавальної діяльності студентів;
- володіти методами і формами організації навчально-виховного процесу, педагогічної діагностики та педагогічного прогнозування;
- визначати мету навчання та виховання у різних країнах;
- сприяти самовихованню, самоосвіті та саморозвитку студентів;;
- використовувати у навчально-виховній роботі духовні надбання рідного народу, традиції української етнопедагогіки.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Історія зарубіжної вищої освіти

Тема 1. Передумови виникнення вищої освіти. Філософська думка епохи Еллінізму. Освіта у древній Греції. Освіта країн Сходу. Видатні філософи та їх педагогічні системи.

Тема 2. Вища освіта Епохи Середньовіччя. Виникнення та розвиток перших університетів. Системи навчання і виховання епохи Середньовіччя. Теологічні погляди у системі вищої освіти. Видатні педагоги епохи середньовіччя.

Тема 3. Розвиток вищої освіти в епоху Відродження. Загальна характеристика епохи Відродження. «Будинок радості» Вікторино де Фельтре. Поєднання продуктивної праці з навчанням Томаса Мора та Томазо Кампанелли. Гуманістичні ідеї освіти і виховання. Педагогічні погляди Д. Локка. Ідеї вільного виховання Ж.Ж. Руссо. Педагогічні погляди французьких філософів. Народна освіта у країнах Західної Європи XVII-XVIII ст.

Тема 4. Розвиток та становлення провідних університетів світу. Система освіти У США. Освітня система Великобританії. Характеристика освітньої системи Німеччини. Освіта і школи У Франції. Система освіти в Японії.

Тема 5. Сучасні тенденції розвитку вищої освіти. Реформаторська педагогіка. Прагматична педагогіка Дж. Дьюї. Гуманістичні засади освіти і виховання. Ідеї цілісного виховання Р. Штайнера. Тьютерська освіта. Дистанційна форма організації навчання у ВНЗ. Аксіопедагогіка.

Змістовий модуль 2. Історія розвитку вищої освіти України

Тема 6. Виникнення вищих навчальних закладів в Україні. Передумови виникнення вищої освіти в Україні. Братські школи України. Острозька слов'яно-греко-латинська академія. Києво-Могилянська академія. Львівський університет. Вища освіта на рубежі XIX – XXст.

Тема 7. Реформування системи вищої освіти України у XX ст. Стан освіти в УНР. Система шкільництва на Україні у 20-ті роки. Реформування змісту освіти у 30-ті роки. Ідеї шкільництва І. Огієнка. Національна освіта у педагогічні спадщині М. Грушевського та Г. Ващенка. Ідеї національного виховання С. Русової. Система освіти в Україні. Принципи побудови системи освіти. Реформування змісту освіти на сучасному етапі розвитку суспільства. Особливості реформування професійно-технічної і вищої освіти.

Тема 8. Перспективи та проблеми розвитку вищої освіти України на сучасному етапі. Закон України «Про вищу Освіту». Проблеми вищої освіти. Визначення якості вищої освіти. Державні стандарти вищої освіти. Джерела змісту освіти. Перспективи розвитку вищої освіти в Україні.

Тема 9. Вища освіта України і Болонський процес. Характеристика європейської вищої освіти. Проблеми входження системи вищої освіти у Європейський простір. Зміни у системі вищої освіти України відповідно до вимог Болонського процесу.

Тема 10. Історія виникнення та становлення та функціонування НУВГП. Початковий етап розвитку Київського середнього сільськогосподарського гідротехнічного училища у 1915 р. Діяльність Київського гідромеліоративного інституту у довоєнний час та часи війни. Український інститут інженерів водного господарства. Діяльність університету на сучасному етапі.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви тем змістових модулів	Кількість годин									
	Денна форма					Заочна форма				
	Усього	лекц.	практ.	лаб.	с. р.	Усього	лекц	практ	лаб	с. р
Змістовий модуль 1. Історія зарубіжної вищої освіти										
Тема 1. Передумови виникнення вищої освіти.	12	2	2	2	9	12	2	-		
Тема 2. Вища освіта Епохи	12	2	2	2	9	12				

Середньовіччя										
Тема 3. Розвиток вищої освіти в епоху Відродження	12	2	2	2	9	12				
Тема 4. Розвиток та становлення провідних університетів світу	12	2	2	2	9	12		2		
Тема 5. Сучасні тенденції розвитку вищої освіти	12	2	2	2	9	12				
Змістовий модуль 2. Історія розвитку вищої освіти України										
Тема 6. Виникнення вищих навчальних закладів в Україні	12	2	2	2	9	12				
Тема 7. Реформування системи вищої освіти України у XX ст.	12	2	2	2	9	12		2		
Тема 8. Перспективи та проблеми розвитку вищої освіти України на сучасному етапі	12	4	2	2	9	12		2		
Тема 9. Вища освіта і Болонський процес	12	2	2	2	9	12		2		
Тема 10. Історія виникнення та становлення та функціонування НУВГП	12	2		2	9	12				
Разом	120	22	18		80	120	2	8	-	110
Усього годин	120	22	18		80	120	2	8	-	110

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Освіта у країнах древнього світу	2
2.	Вища освіта епохи Середньовіччя	2/2
3.	Розвиток вищої освіти в епоху Відродження	2/2
4.	Розвиток та становлення провідних університетів світу	2/2
5.	Сучасні тенденції розвитку вищої освіти	2/2
6.	Виникнення вищих навчальних закладів в Україні	2

7.	Реформування системи вищої освіти України у ХХ ст.	2
8.	Перспективи та проблеми розвитку вищої освіти України на сучасному етапі	2
9.	Вища освіта і Болонський процес	2
10.	Історія виникнення та становлення та функціонування НУВГ	2
	Разом	20/8

6. Самостійна робота

Розподіл годин самостійної роботи для студентів денної форми навчання:

Підготовка до аудиторних занять – 27 год.

Підготовка до контрольних заходів – 24 год.

Опрацювання окремих тем програми або їх частин, які не викладаються на лекціях – 29 год.

6.1. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	К-сть годин	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
1.	Платон і Арістотель як основоположники вищої освіти.	4	11
2.	Освіта Київської Русі. Школи книжного вчення як перші вищі навчальні заклади України	4	11
3.	Ян Амос Коменський та його вплив на розвиток вищої освіти	4	11
4.	Розвиток Болонського та Празького університетів	4	11
5.	Українська школа і педагогіка періоду Руїн.	4	11
6.	Шкільництво і педагогіка в Україні у кінці ХІХ ст. – початку ХХ ст.	4	11
7.	Педагогічні погляди К.Д.Ушинського	4	11
8.	Стан освіти на Україні у 1917-1939 рр. Освіта на Україні у роки війни та післявоєнний час.	4	11
9.	Діяльність академії педагогічних наук України. Вища атестаційна комісія України.	4	11
10.	Наукова організація праці у ВНЗ	3	11
	Разом	39	110

7. Методи навчання

При викладанні навчальної дисципліни «Історія вищої освіти» використовуються пояснювально-ілюстративні методи використанням мультимедійних презентацій та проблемні методи навчання із застосуванням:

- розв’язання проблемних завдань;
- виконання індивідуальних психологічних досліджень;
- тестових завдань;
- прийомів рольової гри;
- доповідей та повідомлень;
- активізації самостійного вивчення студентами літератури;
- навчальних дискусій.

8. Методи контролю

Поточний контроль знань студентів з навчальної дисципліни проводиться в письмовій формі. Контрольні завдання за змістовим модулем включають тестові питання (одна правильна відповідь з чотирьох запропонованих). Екзаменаційні білети містять 1 теоретичне питання з педагогіки вищої школи, 1 теоретичне питання з психології вищої школи, 1 практичне завдання.

Контроль самостійної роботи проводиться:

- з лекційного матеріалу – шляхом перевірки конспектів;
- з семінарських занять – на основі перевірки конспектів та виконаних завдань.

Усі форми контролю включено до 100-бальної шкали оцінки.

Оцінювання результатів поточної роботи (завдань, що виконуються на семінарських заняттях, результати самостійної роботи студентів) проводиться за такими критеріями:

1. Завдання до семінарського заняття (у % від кількості балів, виділених на завдання із заокругленням до цілого числа):

0 % – завдання не виконано;

40 % – завдання виконано частково та містить суттєві помилки методичного або розрахункового характеру;

60 % – завдання виконано повністю, але містить суттєві помилки у розрахунках або в методиці;

80 % – завдання виконано повністю і вчасно, проте містить окремі несуттєві недоліки (розмірності, висновки, оформлення тощо);

100 % – завдання виконано правильно, вчасно і без зауважень.

2. Ситуаційні вправи, психолого-педагогічні дослідження та інші завдання творчого характеру (у % від кількості балів, виділених на завдання із заокругленням до цілого числа):

0 % – завдання не виконано;

40 % – завдання виконано частково, висновки не аргументовані і не конкретні, звіт підготовлено недбало;

60 % – завдання виконано повністю, висновки містять окремі недоліки,

судження студента не достатньо аргументовані, звіт підготовлено з незначним відхиленням від вимог;

80 % – завдання виконано повністю і вчасно, проте містить окремі несуттєві недоліки не системного характеру;

100 % – завдання виконано правильно, вчасно і без зауважень.

9. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота										Всього
Модуль 1					Модуль 2					
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	
10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою
	для заліку
90–100	Зараховано
82–89	
74–81	
64–73	
60–63	
35–59	не зараховано з можливістю повторного складання
0–34	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням курсу

10. Методичне забезпечення

Методичне забезпечення навчальної дисципліни «Історія вищої освіти» включає:

1. Конспект лекцій на паперових носіях.
2. Конспект лекцій на електронних носіях.
3. Нормативні документи Міністерства освіти і науки України.
4. Мультимедійні презентації до тем дисципліни «Історія вищої освіти».
5. Роздавальний матеріал до семінарських занять.

11. Рекомендована література

Базова

1. Артемова Л.В. Історія педагогіки України: Навчально-методичний посібник для викладачів, аспірантів, студентів магістратури. Л.В.Артемова – К.: Кондор, 2007. – 272 с.
2. Кравець В. Історія класичної та зарубіжної педагогіки та шкільництва / В.Кравець. Тернопіль, 1996.
3. Левківський М.В. Історія педагогіки / М.В. Левківський. –Житомир, 2002.
4. Любар О.О., Стельмахович М.Г., Федоренко Д.Т. Історія української педагогіки./ О.О. Любар, М.Г. Стельмахович, Д.Т. Федоренко. – К., 1999.
5. Народна педагогіка. Світовий досвід / укладачі А.І. Кузмінський, В.Л. Омеляненко. – К., 2003.

Допоміжна

1. Алексюк А.М. Педагогіка вищої освіти України / А.М. Алексюк – К.: Либідь, 1998. – 560 с.
2. Артемова Л.В. Педагогіка і методика вищої школи: Навчально-методичний посібник для викладачів, аспірантів, студентів магістратури / Л.В.Артемова – К.: Кондор, 2008. – 272 с.
3. Гончаров С.М. Основи педагогічної праці: Навч. посібник / С.М. Гончаров. – Рівне: РДТУ, 2001.
4. Державна національна програма «Освіта» (Україна ХХІ століття). – К., 1994.
5. Закон України «Про вищу освіту» (2014 р.)
6. Кочубей А.В., Якубовська С.С. Педагогіка та методика викладання у вищій школі: Підручник. – Рівне: НУВГП, 2016. – 281 с.
7. Ортинський В.Л. Педагогіка вищої школи: Навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] / В.Л. Ортинський – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 472 с. – ISBN 978-966-364-820-0
8. Педагогіка вищої школи: Навч. посіб. / З.Н. Курлянд, Р.І. Хмелюк, А.В. Семенова та ін.; За ред. З.Н. Курлянд. - 3-тє вид., перероб. і доп. – К.: Знання, 2007. – 495 с.
9. Фіцула М.М. Педагогіка вищої школи: Навч. посіб. – К.: «Академвидав», 2006. – 352 с. (Альма-матер).

12. Інформаційні ресурси

1. Законодавство України / [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.rada.kiev.ua/>
2. Національна бібліотека ім. В.І. Вернацького / [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/>
3. Обласна наукова бібліотека (м. Рівне, майдан Короленка, 6 / [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.libr.rv.ua/>

Національний університет
водного господарства
та природокористування

4. Рівненська централізована бібліотечна система (м. Рівне, вул. Київська, 44) / [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.cbc.rv.ua/>
5. Наукова бібліотека НУВГП (м. Рівне, вул. Олекси Новака, 75) / [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://nuwm.edu.ua/naukova-biblioteka> (інформаційні ресурси у цифровому репозиторії) Стандарти вищої освіти за усіма рівнями вищої освіти.

Національний університет
водного господарства
та природокористування